

ЗІГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол № 8 від
«31» липня 2024 р.

ЗАГАЛЬНА ТА ДИФЕРЕНЦІЙНА ПСИХОПАТОЛОГІЯ

СИЛАБУС

Освітній рівень: Другий (магістерський)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 053 Психологія

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: обов'язкова

Форма навчання: денна

<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Екзамен (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>40</u>	<u>20</u>	<u>60</u>	<u>120</u>	<u>2</u>

1. Загальна інформацію про викладача (лектора, асистента).

Бондарчук Андрій Григорович

Кандидат медичних наук, доцент кафедри психології ЗФУУ

Контактна інформація: e-mail: papagaid@gmail.com

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

На вивчення навчальної дисципліни «Загальна та диференційна психопатологія» відводиться **120** годин **4** кредити ЄКТС.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Вивчення здійснюється протягом 1 семестру на 1-ому курсі навчання.

Програма навчальної дисципліни складається з 4 змістових модулів.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Для ефективного засвоєння дисципліни «Загальна та диференційна психопатологія» студентам необхідно мати знання з таких предметів:

Пререквізити: оскільки навчальна дисципліна викладається у першому семестрі першого року навчання пререквізитів немає.

Постреквізити:

Після завершення дисципліни студенти зможуть застосовувати отримані знання у таких предметах та практиках:

- Пропедевтика психіатрії – поглиблення знань про психіатричні розлади та їх класифікацію.
- Травмотерапія та кризове консультування – робота з пацієнтами, що мають психічні розлади після травматичних подій.
- Психологія віктимності та суїцидальності – аналіз психопатологічних факторів ризику.
- Доказова практика в психології і психотерапії – оцінка ефективності психотерапевтичних втручань на основі наукових даних.
- Практика під супервізію – застосування психопатологічних знань у практичній роботі.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Програма з дисципліни «Загальна та диференційна психопатологія» призначена для здобувачів освіти закладів вищої освіти України і є складовою частиною Стандарту вищої освіти України.

Згідно навчального плану підготовки психологів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Магістр», вивчення навчальної дисципліни здійснюється на 1 курсі (денна форма навчання), на вивчення якої відводиться 120 годин.

6. Призначення навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Загальна та диференційна психопатологія» орієнтована на формування у майбутніх фахівців з психології здатності до

клініко-психологічного аналізу структури психічних розладів відповідно до сучасних міжнародних класифікацій (зокрема МКХ-11), а також на засвоєння принципів диференційної діагностики та спеціальних аспектів психопатології, включно з урахуванням вікових, особистісних, соціокультурних чинників.

Зміст модуля відповідає освітнім та професійним стандартам підготовки магістрів за спеціальністю 053 «Психологія» та забезпечує інтеграцію теоретичних знань із практичними навичками клінічного мислення.

7. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Загальна та диференційна психопатологія» є формування у здобувачів вищої освіти глибоких теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для розуміння природи, клінічної структури, динаміки й варіативності психічних розладів. Дисципліна забезпечує засвоєння основ психопатологічної термінології, класифікацій психічних порушень, а також принципів диференційної діагностики.

8. Завдання вивчення дисципліни.

Завдання спрямовані і на формування високого рівня професійної компетентності у здобувачів освіти, які зможуть ефективно працювати у сфері клінічної психології:

1. Формування теоретичних знань:
 - Ознайомлення з основами загальної психопатології та її значенням у клінічній практиці.
 - Вивчення сучасних класифікацій психічних розладів (МКХ, -11; DSM-5), їх структури, етіології та патогенезу.
 - Розуміння феноменології психопатологічних симптомів і синдромів.
2. Розвиток діагностичних навичок:
 - Опанування методик виявлення та опису основних психопатологічних проявів.
 - Сформувати розуміння нозологічного підходу та міждисциплінарної діагностики.
 - Засвоєння принципів клінічного аналізу та диференціальної діагностики психічних станів.
 - Формування вмінь складати психопатологічний профіль пацієнта.
3. Формування практичних умінь:
 - Навчання застосуванню психопатологічної термінології у клінічному описі.
 - Уміння співвідносити симптоми з клінічними діагнозами та варіантами перебігу захворювання.
 - Аналіз впливу індивідуальних і соціальних факторів на психопатологічну картину.
4. Забезпечення професійної етики:
 - Усвідомлення етичних засад при роботі з особами, які мають психічні розлади.
 - Дотримання принципів поваги до гідності, прав та автономії пацієнтів.

- Розгляд меж професійної відповідальності в рамках психопатологічного оцінювання.
5. Розвиток міждисциплінарної взаємодії:
- Формування навичок комунікації з лікарями-психіатрами, клінічними психологами, соціальними працівниками.
 - Вивчення ролі психопатолога у структурі надання допомоги у сфері психічного здоров'я.
 - Інтеграція психопатологічних знань у медичну, соціальну та освітню практику.
6. Підготовка до науково-дослідної діяльності:
- Ознайомлення з підходами до вивчення психічної патології у науковому контексті.
 - Аналіз сучасних досліджень психічних розладів, їх класифікації та динаміки.
 - Формування навичок критичного мислення та підготовки психопатологічних описів для досліджень

8.1. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Загальна та диференційна психопатологія» здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- основи загальної психопатології, її теоретичні концепції, методи дослідження та діагностики психічних розладів;
- класифікацію психічних розладів за міжнародними системами (DSM-5, ICD-10/11);
- основні психопатологічні синдроми та їх прояви в різних психічних розладах (порушення свідомості, емоцій, мислення, волі, сприйняття тощо);
- диференціацію між нормою і патологією в контексті психічних процесів і функцій;
- специфіку психопатологічних проявів в різних вікових та соціальних групах;
- механізми виникнення психічних розладів і їхні основні етіологічні фактори (генетичні, біологічні, соціальні);
- особливості психопатології в рамках різних психічних хвороб (шизофренія, депресивні розлади, тривожні розлади, психози, особистісні розлади, розлади розвитку тощо);
- сучасні підходи до лікування та корекції психічних розладів, зокрема психотерапевтичні та фармакологічні методи.

Уміти:

- здійснювати первинну психопатологічну оцінку стану пацієнта, аналізуючи симптоми та синдроми психічних розладів;
- використовувати методи психодіагностики для виявлення та класифікації психічних розладів, проводити анкетування, тести та інтерв'ю з пацієнтами;

- здійснювати диференційовану діагностику між різними психопатологічними синдромами, враховуючи їхні симптоми, етіологію та патогенез;
- розробляти індивідуальні плани корекції та терапії психічних розладів з урахуванням специфіки діагнозу та вікових особливостей;
- застосовувати сучасні психотерапевтичні методи для роботи з пацієнтами, які мають психопатологічні розлади;
- здійснювати моніторинг і оцінку ефективності застосованих методів лікування, коригувати стратегію відповідно до стану пацієнта;
- надавати психологічну допомогу в межах своєї компетенції та здійснювати рекомендації для лікування в умовах міждисциплінарної команди.

9. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Загальна та диференційна психопатологія» складається з чотирьох змістовних модулів:

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи психопатології

Тема 1. Предмет і завдання психопатології, її місце в структурі психологічної науки.

Розкривається сутність психопатології як науки, її об'єкт, предмет, основні завдання та значення у підготовці фахівця-психолога. Аналізується місце психопатології в системі психологічного знання, а також її взаємозв'язки з медициною, психіатрією, нейронауками.

Тема 2. Методи психопатологічного дослідження із використанням сучасних інформаційно-комунікативних технологій

Цифрові засоби для збору, аналізу та інтерпретації даних: онлайн-опитування, автоматизовані шкали оцінки, телемедичні інтерв'ю, нейромережевий аналіз поведінкових і біометричних показників. Основні підходи до вивчення психічних розладів: клінічний, психометричний, експериментально-психологічний, біографічний та інші. Переваги і недоліки кожного методу, питання надійності та валідності даних у психопатологічному дослідженні.

Тема 3. Симптом і синдром. Класифікація психопатологічних синдромів.

Розглядається понятійний апарат психопатології: симптом як елементарна ознака порушення психіки, синдром — як поєднання симптомів. Дається класифікація основних психопатологічних синдромів, їхня структура і клінічне значення.

Тема 4. Критерії диференціації норми та патології в психічній сфері.

Аналізуються підходи до визначення межі між нормальним і патологічним психічним функціонуванням. Вивчаються статистичні, клінічні, функціональні та соціокультурні критерії. Розглядаються проблеми стигматизації та контекстуальності оцінки психічного стану.

Змістовий модуль 2. Психопатологічна симптоматика та синдроматика

Тема 5. Розлади відчуттів та сприйняття.

Описуються основні порушення сенсорної переробки інформації, включаючи ілюзії, галюцинації, сенестопатії. Розглядається їхня природа, патогенез і діагностичне значення.

Тема 6. Розлади мислення, уваги.

Вивчаються типові порушення мислення (розірваність, нав'язливість, марення) та уваги (нестійкість, ригідність), їхня характеристика, диференціація та діагностичне значення.

Тема 7. Розлади пам'яті.

Розглядаються типи порушень пам'яті: амнезії, парамнезії, гіпермнезія. Обговорюється їх зв'язок з органічними та функціональними ураженнями мозку.

Тема 8. Розлади емоційної сфери.

Описуються зміни у переживанні та вираженні емоцій: депресивні, маніакальні, тривожні, афективно-лабільні, апатичні стани. Розглядаються клінічні приклади.

Тема 9. Розлади рухово-волевої сфери.

Вивчаються симптоми гіпо- та гіперкінезії, кататонічні розлади, автоматизми, зміни у вольовій регуляції (абулія, парабулія).

Тема 10. Розлади свідомості та самосвідомості.

Аналізуються стан порушеної ясності свідомості, зміни самосприйняття, дереалізація, деперсоналізація, феномени "роздвоєння" особистості.

Тема 11. Розлади інтелектуальної сфери.

Описуються олігофренія, деменція, межові порушення інтелекту. Обговорюються клінічні підходи до їх діагностики та психосоціальної адаптації.

Змістовий модуль 3. Диференційна психопатологія згідно МКХ-11

Тема 12. Сучасні класифікації психічних розладів: МКХ-11; DSM-5.

Розглядаються структура, логіка та основні нововведення МКХ-11, порівняння з DSM-5. Обговорюються переваги та труднощі класифікації у клінічній практиці.

Тема 13. Афективні розлади: депресії, біполярні стани.

Описується клінічна картина, патогенез, диференціація депресивних і маніакальних станів. Аналізуються особливості перебігу та підходи до психодіагностики.

Тема 14. Тривожні, фобічні, obsесивно-компульсивні розлади.

Вивчаються симптоми, механізми формування, клінічні варіанти перебігу тривожних і фобічних станів, obsесивних розладів.

Тема 15. Розлади особистості, адиктивна поведінка.

Аналізуються патохарактерологічні особливості та прояви розладів особистості. Окремо розглядається патологічна залежність від речовин та поведінкові адикції.

Тема 16. Психотичні розлади: шизофренічний спектр.

Описуються клінічні форми, симптоматика, перебіг і критерії діагностики шизофренії, шизотипового розладу, короткочасних психозів.

Тема 17. Стресові та дисоціативні розлади.

Вивчаються реактивні стани, ПТСР, дисоціативні амнезії, конверсивні розлади. Акцент на розумінні психологічної природи симптомів.

Тема 18. Когнітивні, нейропсихіатричні та соматоформні розлади.

Описуються психічні прояви органічної патології, псевдоневрологічні симптоми, соматизація психічних переживань.

Тема 19. Психопатологічні стани у межових, кризових ситуаціях.

Тема присвячена розгляду клінічних та субклінічних проявів у відповідь на життєві кризи, психотравми, екзистенційні стани. Аналізується спектр психопатологічних реакцій: від стресових розладів до загострень хронічної психопатології. Підкреслюється роль психолога у ранньому виявленні ризиків.

Тема 20. Диференційна діагностика в клінічній практиці.

Розглядаються принципи, алгоритми та складнощі диференціювання схожих за симптоматикою психічних розладів.

Змістовий модуль 4. Спеціальні аспекти психопатології

Тема 21. Дитяча та підліткова психопатологія.

Вивчаються вікові особливості психопатологічних проявів, типові розлади у дітей і підлітків, труднощі діагностики та підходи до психокорекції.

Тема 22. Гендерні, культурні та етичні аспекти психопатології.

Аналізується вплив статі, культури, соціальних норм на діагностику, перебіг та інтерпретацію психічних розладів. Обговорюються етичні дилеми у психіатричній практиці.

10. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів, лекційних тем і тем практичних занять	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л.	пр.	с.р.	Контр. Заходи.
1	2	3	4	5	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи психопатології					
Тема 1. Предмет і завдання психопатології, її місце в структурі психологічної науки.	3	1	1	2	Поточне опитування, реферати тестування
Тема 2. Методи психопатологічного дослідження із використанням сучасних інформаційно-комунікативних технологій	3	1	1	2	
Тема 3. Симптом і синдром. Класифікація психопатологічних синдромів.	4	1	1	2	
Тема 4. Критерії диференціації норми та патології в психічній сфері.	4	1	1	2	
<i>Разом за змістовним модулем 1.</i>	<i>14</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>8</i>	
Змістовний модуль 2. Психопатологічна симптоматика та синдроматика					
Тема 5. Розлади відчуттів та сприйняття.	6	2	1	3	Поточне опитування, реферати тестування
Тема 6. Розлади мислення, уваги.	6	2	1	3	
Тема 7. Розлади пам'яті.	6	2	1	3	
Тема 8. Розлади емоційної сфери.	6	2	1	3	
Тема 9. Розлади рухово-волевої сфери	6	2	1	3	
Тема 10. Розлади свідомості та самосвідомості.	6	2	1	3	
Тема 11. Розлади інтелектуальної сфери	6	2	1	3	
<i>Разом за змістовним модулем 2.</i>	<i>42</i>	<i>14</i>	<i>7</i>	<i>21</i>	

Змістовний модуль 3. Диференційна психопатологія згідно МКХ-11					
Тема 12. Сучасні класифікації психічних розладів: МКХ-11; DSM-5. Основні розділи МКХ-11: структура, нововведення.	6	2	1	3	Поточне опитування, реферати тестування
Тема 13. Афективні розлади: депресії, біполярні стани	6	2	1	3	
Тема 14. Тривожні, фобічні, obsесивно-компульсивні розлади	6	2	1	3	
Тема 15. Розлади особистості, адиктивна поведінка.	6	2	1	3	
Тема 16. Психотичні розлади: шизофренічний спектр	6	2	1	3	
Тема 17. Стресові та дисоціативні розлади	6	2	1	3	
Тема 18. Когнітивні, нейропсихіатричні та соматоформні розлади	6	2	1	3	
Тема 19. Психопатологічні стани у межових, кризових ситуаціях.	6	2	-	3	
Тема 20. Диференційна діагностика в клінічній практиці	6	2	-	3	
Разом за змістовним модулем 3.	54	18	7	27	
Змістовний модуль 4. Спеціальні аспекти психопатології					
Тема 21. Дитяча та підліткова психопатологія	4	2	-	2	
Тема 22. Гендерні, культурні та етичні аспекти психопатології	4	2	-	2	
Разом за змістовним модулем 4.	8	4	-	4	
Екзамен	2		2		
Усього, годин	120	40	20	60	

11. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і завдання психопатології, її місце в структурі психологічної науки.	2
2	Методи психопатологічного дослідження.	2
3	Симптом і синдром. Класифікація психопатологічних синдромів.	2
4	Критерії диференціації норми та патології в психічній сфері.	2
5	Розлади відчуттів та сприйняття.	3
6	Розлади мислення, уваги.	3
7	Розлади пам'яті.	3
8	Розлади емоційної сфери.	3
9	Розлади рухово-волевої сфери	3
10	Розлади свідомості та самосвідомості.	3
11	Розлади інтелектуальної сфери	3
12	Сучасні класифікації психічних розладів: МКХ-11; DSM-5. Основні розділи МКХ-11: структура, нововведення.	3
13	Афективні розлади: депресії, біполярні стани	3
14	Тривожні, фобічні, obsесивно-компульсивні розлади	3
15	Розлади особистості, адиктивна поведінка.	3
16	Психотичні розлади: шизофренічний спектр	3
17	Стресові та дисоціативні розлади	3
18	Когнітивні, нейропсихіатричні та соматоформні розлади	3
19	Психопатологічні стани у межових, кризових ситуаціях.	3

20	Диференційна діагностика в клінічній практиці	3
21	Дитяча та підліткова психопатологія	2
22	Гендерні, культурні та етичні аспекти психопатології	2
Всього		60

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бурлачук Л.Ф., Татенко В.А. Словник-довідник з психології. — Київ: Либідь, 2020.
2. Вступ до психіатрії: пер. 7-го англ. вид. / Дональд В. Блек, Ненсі К. Андреасен; наук. ред. пер. Ганна Кожина. — К., 2024. — XVIII, 597 с.
3. Завидовська О.Й., Ярошенко З.О. Клінічна психологія з основами психопатології: Навч. посібник. — Тернопіль: ТНМУ, 2020.
4. Кащенко В.І., Чернобровкін В.М., Пшенична І.А. Психіатрія: Підручник. — К.: ВСВ «Медицина», 2021.
5. Нейропсихіатрія та поведінкова неврологія: пер. 3-го вид. / ред.: Джон Дж. Баррі, Сепіде Н. Баджестан, Джеффрі Л. Каммінгс, Майкл Р. Трімбл; наук. ред. пер. Борис Михайлов. — К., 2024. — XXII? 361 с.
6. Охорона ментального здоров'я та медико-психологічна реабілітація військовослужбовців в умовах гібридної війни: теорія і практика: Монографія / За ред. В.І. Цимбалюка. — К., 2021. — 256 с.
7. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики : навч.-метод. посіб. / уклад. Антоній Петрович Мельник, Людмила Іванівна Магдисюк, Тамара Іванівна Дучимінська. — Луцьк : Вежа-Друк, 2018. — 152с
8. Психіатрія і наркологія: Підручник для мед. учил., коледжів, акад., інст. медс-ва. — 3-тє вид., випр. Затверджено МОЗ / І.І. Погорелов, О.Д. Манаєнкова. — К., 2023. — 320 с.
9. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: Навч. посіб. для студ. мед. ЗВО, інтернів, сімей. лікарів. — 2-ге вид. / Г.М. Кожина, Н.О. Марута, Л.М. Юр'єва та ін. — К., 2023. — 343 с.
10. Психіатрія та наркологія: Навч.-метод. посіб. для студ. мед. ЗВО, інтернів, лікарів-психіатрів, сімей. лікарів. — 2-ге вид., стер. Рекомендовано вченою радою УМСА / А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Л.А. Боднар, Г.Т. Сонник. — К., 2021. — 224 с.
11. Психогенні психічні розлади: Навч.-метод. посіб. для студ. мед. ЗВО, лікарів-психіатрів, клініч. психологів. Рекомендовано вченою радою УМСА / Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков. — К., 2021. — 208 с.
12. Психосоматична патологія: Монографія: Для науковців, лікарів-практиків, медичних психологів, психотерапевтів, викладачів і студ. ЗВО / Р.І. Ісаков. — К., 2023. — 167 с.
13. Робота з тяжкими психічними захворюваннями: посібник для клінічної практики :пер. 3-го англ. від. / Кетрін Гембл, Джефф Бреннан; наук. редактор. пер. Олена Венгер. - К., 2024. - 295 с.
14. American Psychiatric Association. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5-TR). — Washington, DC: American Psychiatric Publishing, 2022.

15. World Health Organization. ICD-11 for Mortality and Morbidity Statistics (Version 2023). — WHO, Geneva, 2023.

Інформаційні ресурси:

1. <https://repo.usfu.edu.ua/home> – Електронні ресурси ЗФУУ
2. <https://npa-ua.org/>
3. <https://upa.org.ua/>
4. <https://www.efpa.eu/>
5. <https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo>
6. <https://iaapsy.org/>
7. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
8. <https://www.apa.org/>
9. <https://www.who.int/>
10. <https://www.isbd.org>
11. <https://www.fda.gov>
12. <https://neuronews.com.ua/ua#gsc.tab=0>
13. <https://aapp.org>
14. <https://psychiatryonline.org>
15. <https://ukraine-psychotherapy.org>
16. <https://www.ilae.org>

13. Контроль і оцінка результатів навчання

13.1. Види контролю (поточний, підсумковий), проміжна атестація

Методи контролю: поточний, підсумковий.

При оцінюванні знань здобувача освіти приділяється перевага стандартизованим методам контролю: тестування (комп'ютерне), письмові роботи, контроль практичних навичок.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Він містить: опитування, співбесіду, відповіді на питання, комп'ютерне тестування, виступ з доповіддю, захист рефератів.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці вивчення дисципліни у вигляді диференційованого заліку.

13.2. Форми контролю

Оцінка за розділ визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачу освіти при засвоєнні кожного розділу (залікового кредиту) – 100, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 60 балів (60%), за результатами підсумкового контролю – 40 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми та під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами освіти. При оцінюванні навчальної діяльності здобувача освіти необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

ОЦІНКУ **“ВІДМІННО”** отримує здобувач освіти, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому здобувач освіти не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

ОЦІНКУ **“ДОБРЕ”** отримує здобувач освіти, який знає програмовий матеріал грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

ОЦІНКУ **“ЗАДОВІЛЬНО”** отримує здобувач освіти, який знає основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навичок або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

ОЦІНКУ **“НЕЗАДОВІЛЬНО”** отримує здобувач освіти, який не знає значної частини програмового матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять. Конвертація проводиться перед підсумковим контролем.

Таблиця конвертації середньої арифметичної в кількість балів ECTS

Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS	Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS
1	2	3	4
4,93-5,0	60	3,90-3,85	44
4,87-4,80	59	3,84-3,78	43
4,81-4,73	58	3,77-3,72	42
4,74-4,69	57	3,71-3,66	41
4,68-4,60	56	3,65-3,59	40

4,61-4,56	55	3,58-3,53	39
4,55-4,49	54	3,52-3,46	38
4,48-4,43	53	3,45-3,40	37
4,42-4,36	52	3,39-3,33	36
4,35-4,30	51	3,32-3,27	35
4,29-4,24	50	3,26-3,20	34
4,23-4,17	49	3,19-3,14	33
4,16-4,11	48	3,13-3,07	32
4,10-4,04	47	3,06-3,01	31
4,03-3,98	46	3,0	30
3,97-3,91	45		

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем на останньому контрольному занятті. До підсумкового контролю допускають здобувачів освіти, які виконали всі види робіт, що передбачені навчальною програмою, та при вивченні розділу набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Конкретні форми підсумкового контролю визначаються у робочій навчальній програмі

Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо здобувач освіти набрав не менше 20 балів.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам освіти, яким зараховані усі розділи з дисципліни. Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за розділи, на які структурована навчальна дисципліна. Оцінка з дисципліни Fx, F ("2") виставляється здобувачам освіти, яким не зараховано хоча б один розділ з дисципліни після завершення її вивчення. Оцінка Fx ("2") виставляється здобувачам освіти, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового контролю не більше двох разів за графіком, затвердженим деканатом.

Здобувачі освіти які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного розділу або не набрали за поточну навчальну діяльність з розділу мінімальну кількість балів), мають **пройти повторне навчання з відповідного розділу**. Рішення приймається керівництвом ЗВО відповідно до нормативних документів, затвердженим в установленому порядку.

14. Політика навчальної дисципліни

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися обов'язків, передбачених статтею 63 Закону України «Про вищу освіту», а також:

- своєчасно та в повному обсязі відвідувати заняття, передбачені навчальним планом та графіком навчального процесу;
- своєчасно та належним чином виконувати всі види завдань, передбаченими навчальними планами та програмами;

- у встановленому державними стандартами обсязі володіти теоретичними знаннями, практичними навичками, сучасними методами досліджень, проходити контрольні заходи, передбачені навчальними планами та програмами;
- своєчасно складати (перескладати) залік, виконувати контрольні роботи, відпрацьовувати заняття в терміни та за графіком, встановленими кафедрою психології;
- своєчасно інформувати викладача щодо неможливості з поважних причин відвідувати заняття;
- постійно прагнути до підвищення загальної культури, морального вдосконалення, проявляти належну повагу до керівних, науково-педагогічних, навчально-допоміжних працівників;
- дбайливо ставитись до майна, яке йому надано в користування, дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями.
- у повному обсязі відшкодувати збитки, нанесені невиконанням чи неналежним виконанням умов з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися положень етичного кодексу ЗФУУ.

Здобувач освіти має права, передбачені статтею 62 Закону України «Про вищу освіту».

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.

15. Орієнтовний перелік питань на екзамен

1. Розкрийте предмет, об'єкт і основні завдання психопатології як науки.
2. Охарактеризуйте місце психопатології в системі психологічного знання та її взаємозв'язок з клінічною психологією, психіатрією та нейронауками.
3. Опишіть основні методи психопатологічного дослідження. Розкрийте особливості клініко-феноменологічного методу.
4. Назвіть та охарактеризуйте експериментально-психологічний та психометричний методи в психопатології.
5. Поясніть відмінність між поняттями «симптом» і «синдром» у психопатології. Наведіть приклади.

6. Дайте визначення психопатологічного синдрому та наведіть його класифікацію.
7. Охарактеризуйте основні критерії диференціації психічної норми та патології.
8. Які соціокультурні критерії є важливими для оцінки психічного стану? Поясніть їх значення.
9. Охарактеризуйте розлади відчуттів та сприйняття. У чому полягає відмінність між ілюзіями та галюцинаціями?
10. Назвіть та опишіть основні види галюцинацій. Поясніть їх діагностичне значення.
11. Що таке сенестопатії та як вони проявляються?
12. Розкрийте зміст та класифікацію розладів мислення за темпом.
13. Опишіть розлади мислення за змістом. У чому особливості маячних ідей?
14. Назвіть та охарактеризуйте синдром нав'язливих станів.
15. Опишіть основні розлади уваги та їх клінічне значення.
16. Розкрийте поняття амнезії та її види.
17. Що таке парамнезії? Назвіть та опишіть їх основні форми (наприклад, конфабуляції, криптомнезії).
18. Охарактеризуйте синдром гіпермнезії.
19. Дайте визначення афективних розладів. У чому полягає клінічна картина депресивного стану?
20. Опишіть симптоми та прояви маніакального стану.
21. Назвіть та охарактеризуйте розлади емоційної сфери, що не належать до депресивних чи маніакальних станів.
22. Охарактеризуйте розлади рухової сфери. У чому полягає сутність кататонічних розладів?
23. Опишіть розлади вольової регуляції: абулія, гіпобулія, парабулія.
24. Дайте визначення розладів свідомості. Опишіть основні форми порушеної ясності свідомості.
25. Що таке дереалізація та деперсоналізація? Розкрийте їх клінічне значення.

26. Поясніть феномен «роздвоєння особистості».
27. Назвіть та опишіть основні види інтелектуальних розладів.
28. Розкрийте клінічну картину деменції та її відмінності від розумової відсталості.
29. Охарактеризуйте межові порушення інтелекту.
30. Охарактеризуйте структуру МКХ-11 та її відмінності від попередніх класифікацій.
31. Проведіть порівняльний аналіз МКХ-11 та DSM-5.
32. Розкрийте клінічні критерії діагностики великого депресивного розладу згідно з МКХ-11.
33. Опишіть клінічну картину біполярного афективного розладу.
34. Назвіть та охарактеризуйте основні тривожні розлади згідно з МКХ-11.
35. Що таке фобії та які їхні основні види? Наведіть приклади.
36. Розкрийте клінічну картину obsесивно-компульсивного розладу (ОКР).
Поясніть механізм його формування.
37. Опишіть основні групи розладів особистості згідно з МКХ-11.
38. Розкрийте поняття «адиктивна поведінка». У чому полягає відмінність між залежністю від речовин та поведінковими адикціями?
39. Опишіть симптоми шизофренії згідно з критеріями МКХ-11.
40. Що таке шизотиповий розлад? Поясніть його відмінності від шизофренії.
41. Назвіть та охарактеризуйте короткочасні психози.
42. Опишіть клінічну картину посттравматичного стресового розладу (ПТСР).
43. Що таке дисоціативні розлади? Назвіть їх основні форми.
44. Охарактеризуйте когнітивні та нейропсихіатричні розлади, викликані органічною патологією.
45. Поясніть суть соматоформних розладів. Наведіть клінічні приклади.
46. Розкрийте поняття межових станів. Які психопатологічні прояви характерні для кризових ситуацій?
47. Опишіть принципи та алгоритми диференційної діагностики в клінічній практиці.

48. У чому полягає складність диференційної діагностики схожих за симптоматикою психічних розладів? Наведіть приклад.
49. Розкрийте роль психолога у ранньому виявленні ризиків загострення хронічної психопатології.
50. Охарактеризуйте особливості психопатологічних проявів у дитячому та підлітковому віці.
51. Назвіть та опишіть типові розлади, що зустрічаються у дітей та підлітків.
52. Поясніть труднощі діагностики психічних розладів у дитячому віці.
53. Розкрийте вплив гендеру на діагностику та перебіг психічних розладів.
54. Як культуральні особливості впливають на інтерпретацію та прояви психопатології?
55. Назвіть основні етичні дилеми, з якими стикається психолог у роботі з особами, які мають психічні розлади.
56. Розкрийте принципи поваги до гідності, прав та автономії пацієнтів згідно з професійними етичними стандартами.
57. Поясніть межі професійної відповідальності психолога в рамках психопатологічного оцінювання.
58. Опишіть, як інтеграція знань із суміжних наук (медицини, соціології) допомагає в аналізі психопатологічних явищ.
59. Яка роль мультидисциплінарної команди в сфері психічного здоров'я?
60. Опишіть роль психолога в структурі надання допомоги особам з психічними розладами